

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

v é g z é s e

Az ügy száma: Gfv.III.30.092/2025/11.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Gáspár Mónika előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes: felperes1

A felperes képviselője: Fehérváry Horányi Kovács Baker McKenzie Ügyvédi Iroda cím1

Az alperes: alperes1

Az alperes képviselője: Dr. Palotás Csongor Ügyvédi Iroda cím2

A per tárgya: jogalap nélküli gazdagodással kapcsolatos hasznok kiadása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.182/2024/6/II. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 11.G.41.212/2023/23-II. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy a felperesnek 19.297.618 (tizenkilencmillió-kétszázkilencvenhétezer-hatszáztizennyolc) forint, az alperesnek 12.439.069 (tizenkétfélmillió-négyszázharminckilencezer-hatvankilenc) forint felülvizsgálati eljárási költsége merült fel.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Befektetési szolgáltatóként a felperes vezette a D. Kft. jogelődje, a B. Rt. ügyfélszámláját, amelyről 2002. május 14-én átutalásra került 860.000.000 forint az alperes ... Zrt.-nél vezetett bankszámlájára.

[2] A Fővárosi Törvényszék előtt 19.G.42.150/2011. ügyszámon a D. Kft. keresete alapján jelen per felperesével szemben is indított peres eljárásban a peres felek 2015. szeptember 3-án egyezségezt kötöttek. A bíróság által jóváhagyott egyezség értelmében a felperes az általa vezetett ügyfélszámla szabálytalan kezelésével összefüggésben – idetartozott számos tétel között a 2002. május 14-i 860.000.000 forint átutalása az alperes javára – vállalta a D. Kft.-nek okozott kár megtérítését, az egyezségben meghatározott összeg teljesítését. A D. Kft. 2016. szeptember 5-én kiállított nyilatkozata szerint a felperes 860.000.000 forintot és „követelt járulékait” 2015. szeptember 8-án banki átutalással teljesítette részére.

[3] A felperes 2016. szeptember 8-án benyújtott keresete alapján indult eljárásban a Fővárosi Törvényszék a 34.G.43.386/2016/87. számú ítéletével marasztalta az alperest

2.353.467.753 forint és az után 2015. szeptember 9-től kezdődően a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző félév utolsó napján érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt mértékű késedelmi kamata megfizetésében. Az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla – a Kúria Pfv.VII.20.535/2019/11. számú végzése alapján megismételt eljárásban – részben megváltoztatta és az alperes marasztalásának tőkeösszegét 860.000.000 forintra leszállította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta (14.Gf.40.313/2019/11/I. számú ítélet). A jogerős ítéletet a Kúria a Pfv.VII.21.748/2019/12. számú ítéletével hatályában fenntartotta.

[4] Az alperes a jogerős ítéleten alapuló fizetési kötelezettségét az ellene kezdeményezett végrehajtási eljárás alatt, a felperessel kötött megállapodás alapján teljesítette.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[5] A felperes a 2020. szeptember 9-én benyújtott, az eljárás alatt módosított keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 363. § (1) bekezdésére és a 195. §-ára alapítottnan elsődlegesen a gazdagodással ténylegesen elért 415.210.412 forint haszon, továbbá másodlagosan – az előző keresettel valódi tárgyi keresethalmazatban – 613.696.537 forint beszedni elmulasztott haszon megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Vagyilagosan megjelölt harmadlagos keresetében teljes egészében beszedni elmulasztott haszon címén kérte az alperes marasztalását 1.028.906.949 forint összegben. Negyedleges, ötödleges és hatodlagos keresetében az előző keresetekkel egyezően a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szabályai szerint kérte az alperes marasztalását.

[6] Az alperes alaki védekezése a per megszüntetésére, érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével az elsődleges és a másodlagos keresetet alaposnak találva kötelezte az alperest 1.023.906.949 forint megfizetésére.

[8] Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[9] A jogerős ítélet indokolása szerint az tette megalapozatlanná a keresetet, melyben a felperes a jogalap nélküli gazdagodás speciális, a korábbi perben nem érvényesített szabályaira alapítottnan kérte a beszedett és a beszedni elmulasztott hasznok megtérítését, hogy a Kúria előzményi perben hozott ítéletében írtak szerint – melyet az elsőfokú ítélet tévesen mellőzött – az alperes által visszatérítendő, a 2002. május 14-i téves utalásból származó vagyoni előnnyel összefüggő vagyoni hátrány eredetileg nem a felperest, hanem a B. Rt.-t érte, ezért a kereseti igény nem volt függetleníthető a felperes igényérvényesítését

megalapozó helytállástól, a felperes vagyonának tényleges csökkenésétől. A gazdagodó alperesnél kimutatható vagyoni előnyt, illetve amellet a felperesnél jelentkező vagyoni hátrányt illetően a Kúria kimondta korábban, hogy ezek nem csupán egyenrangú feltételeit jelentették a jogalap nélküli gazdagodás megállapításának, de egyben kettős korlátját is adták az adott ügyben a felperes részére megtérítendő jogalap nélküli gazdagodásnak. A felperes ezért ezen a címen megtérítést az alperestől – az alperesnél jelentkező vagyoni előny korlátja mellett – kizárólag a felperesnél kimutatható vagyonsökkenés erejéig követelhetett, vagyis olyan mértékben, amilyen nagyságban ő maga, vagyona rovására a vele szerződő fél felé helytállt {Kúria Pfv.VII.21.758/2019/11. számú ítélet [50] és [52] bekezdés}.

[10] Az ítéletábra szerint az előzőek egyben a törvényszék téves álláspontjára mutattak jelen ügyben is. A felperes a gazdagodáson elért, illetve elérni elmulasztott haszon megtérítését is kizárólag a nála kimutatható vagyonsökkenés erejéig követelhetette, vagyis olyan mértékben, amilyen nagyságban ő maga a vagyona rovására a vele szerződő fél felé helytállt. Tévedett ezért álláspontja szerint az ügyben elsőfokon eljár bíróság, amikor a gazdagodással keletkező hasznok megtérítésére irányuló igényt pusztán amiatt elfogadta, mert az előzményi perben megállapításra került a jogalap nélküli birtoklás valamennyi tényállási eleme, a jogosult személye és az is, hogy az alperes ellenszolgáltatás nélkül került birtokba.

[11] Mivel a felperes – ahogy arra az alperes az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében is hivatkozott – a vele szerződő D. Kft. felé csupán a tranzakció értékével, 860.000.000 forint erejéig állt helyt, nem tartoztak bele a felperes reparálandó vagyoni hátrányába a gazdagodással keletkező és a beszedni elmulasztott hasznok.

[12] A perben érvényesíteni kívánt jog a kifejtettek szerint nem illette meg a felperest, ezért az ítéletábra mellőzte a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem további hivatkozásainak vizsgálatát.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

[13] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a törvényszék ítéletének helybenhagyását, másodlagosan a jogerős ítélet megváltoztatásával az alperes 1.023.906.949 forint megfizetésében történő marasztalását, harmadlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az ügyben másodfokon eljár bíróság utasítását kérte új eljárásra és új határozat hozatalára. Felülvizsgálati kérelme negyedlegesen a jogerős ítéletben megállapított perköltség mérséklésére irányult annak eltúlzott jellege miatt.

[14] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a régi Ptk. 363. § (1) bekezdésébe és 195. §-ába, a polgári perendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 6. §-ába, 237. § (2) bekezdésébe, 346. § (5) bekezdésébe, 369. §-ába, 370.§-ába, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő. Jogkérdésben tér el továbbá a Kúria előzményi perben hozott Pfv.VII.21.758/2019/11. (helyesen: Pfv.VII.21.748/2019/11.) számú ítéletétől.

[15] Előadta, hogy a Kúriának az előzményi perben hozott ítéletében meghatározott „kettős korlát” – az eltérő jogalap miatt – nem irányadó ebben az ügyben. A kereset elbírálására a régi Ptk. 363. § (1) bekezdése és a 195. §-a volt alkalmazandó, amelyekből a korábban értelmezett „kettős korlát” nem következik. Az alperes megtérítési kötelezettségét egyedül az általa a gazdagodáson ténylegesen elért, illetve elérhető hasznok szabják meg. A másodfokú ítélettel sérült egyben a Pp. 346. § (5) bekezdése is, mivel nem tartalmazza a kereset elutasításának alapjául szolgáló jogszabályokat és azok értelmezését.

[16] Rámutatott, hogy a régi Ptk. a jogalap nélküli gazdagodás körében megkülönbözteti az alapgazdagodást és a gazdagodással kapcsolatos további vagyoni előnyt: visszatérítésük szabályai lényegesen eltérnek. Az eredeti gazdagodás a 361. § (1) bekezdés megfogalmazása szerint a más rovására jogalap nélkül szerzett vagyoni előny, míg a 363. § (1) bekezdése szerinti gazdagodással kapcsolatos vagyoni előny a más rovására szerzett vagyoni előnnyel kapcsolatos további vagyoni előnyre – a dolog természetes és jogi gyümölcseire, növedékére, vagyis a hasznokra – vonatkozó rendelkezés. Az ügyben az előzményi pernek egyedül a régi Ptk. 361. §-a szerinti gazdagodás volt tárgya, a Kúria megállapításai, így a „kettős korlát” értelmezése is csak erre vonatkozik. A „kettős korlát” ügybeli jelentőségére a Kúria korábban a visszatérítendő alapgazdagodás és az azzal szemben álló vagyoni hátrány közvetlen összefüggésének szükségességéből következtetett, amit a régi Ptk. 361. § (1) bekezdésében megjelenő más rovására fordulat támaszt alá. A régi Ptk. 363. § (1) bekezdése az ott szabályozott hasznokra nem vár közvetlen összefüggést, ezért nem irányadó a „kettős korlát”. A gazdagodással kapcsolatos további vagyoni előnyök (hasznok) ugyanis legfeljebb közvetett kapcsolatban állnak a gazdagítónál jelentkező vagyoni hátránnyal és legfeljebb csak annyiban, hogy a hasznok az e vagyoni hátránnyal közvetlen kapcsolatban álló eredeti gazdagodásból származnak.

[17] A másodfokú ítélet álláspontjával szemben a Kúria nem tett olyan megállapítást sem a Pfv.VII.20.535/2019/11. számú végzésében, sem a későbbi ítéletében, hogy a gazdagodáson elért hasznok tekintetében is alkalmazni kell a „kettős korlátot”.

[18] Fenntartotta, hogy a gazdagodással kapcsolatos vagyoni hátrány a D. Kft. felé történt 2015. szeptember 8-i helytállással a felperes oldalán vált kimutathatóvá, miáltal a felperes vált jogosulttá arra is, hogy az e gazdagodással kapcsolatos további igényeket a régi Ptk. 363. § (1) bekezdése szerint érvényesítse. Ezek az igények csupán azt feltételezik, hogy az eredeti gazdagodás jogosultja a felperes, ami 2015. szeptember 8-án bekövetkezett. A vizsgált igények a hasznokkal szembeállítható – az eredeti gazdagodással szemben álló vagyoni hátrányon túlmenő – vagyoni hátrányt nem követelnek meg.

[19] Állította ugyanakkor azt is, hogy követelése a „kettős korlát” mellett sem lenne elutasítható, hiszen késedelmi kamattal emelt összegben állt helyt a D. Kft. felé, erre nézve volt kereseti tényállítása, melyet az alperes nem vitatott és ellenkező peradat sem cáfol. Az ítéletábra ellentétes tartalmú hatályon kívül helyező végzése (14.Gf.40.356/2022/4/II.) a [35] bekezdésben túlterjeszkedett az alperes ellenkérelmén, a Pp. 266. § (1) bekezdését, 279. § (1) bekezdését, 342. § (1) bekezdését és 346. § (5) bekezdését sérti. Mivel a felperes vagyonsökkenése jóval meghaladta 2015-ben a tranzakció 860.000.000 forintos tőkeösszegét, hiszen a 2002. május 14. napjától a kifizetés napjáig (2015. szeptember 8.) számított, a régi Ptk. 301/A. §-a szerinti törvényes késedelmi kamatokat is megfizette a D.

Kft. részére, a perbeli követelés megfelel a „kettős korlát” elvárásának is. A felperes alappal tarthat igényt az alap/eredeti gazdagodáson elért, illetve elérhető hasznokra.

[20] Hivatkozott arra is, hogy a „kettős korlát” semmiképpen nem tekinthető irányadónak a 2015. szeptember 8. napját követően elért hasznokra. A Kúria előzményi perben hozott ítélete szerint ugyanis azzal, hogy a felperes helytállt a D. Kft. felé, a vagyoni hátrány az ő oldalán mutatható ki; a vagyonsökkenés a felperesnél 2015. szeptember 8-án keletkezett, vagyis a jogalap nélküli gazdagodási kötelelem 2015. szeptember 8-án a felperes és az alperes között jött létre. A felperes a D. Kft. számláját helyreállította 2015. szeptember 8-án, így ettől kezdve a D. Kft.-t vagyonsökkenés nem érthette, további alperesi gazdagodás csak a felperes rovására következhetett be. 2015. szeptember 8-tól a vagyonsökkenés elszenvedője a felperes, ekkortól kezdve az alpereshez jogalap nélkül került összesen elért, illetve elérhető hasznok a felperes rovására keletkeztek és a felperest illetik. A megjelölt időponttól a felperes volt az, aki az alpereshez jogalap nélkül került tranzakcióra tekintettel általa megfizetett összeggel nem tudott gazdálkodni, azt nem tudta befektetni, azon nem tudott hasznot elérni, hiszen a gazdagodás jogalap nélkül az alperesnél volt.

[21] Megjegyezte, hogy a másodfokú ítélet nem támadott megállapítására tekintettel, miszerint a késedelmi kamatot a jogalap nélküli gazdagodás körébe tartozó hasznok megtérítésétől függetlenül lehet követelni, nem érinti a 2015. szeptember 8-át követően elért, illetve elérhető hasznokra vonatkozó keresetét a korábban megítélt késedelmi kamat.

[22] Az ítélet tábla jogszabálysértő mulasztását amiatt állította az anyagi pervezetés körében, mert azzal a másodfokú ítéletből megismert körülménnyel kapcsolatban, hogy az ítélet tábla jogi jelentőséget tulajdonít a tranzakció tőkeértékét meghaladó mértékű teljesítésnek és a felperes emiatt jelentkező vagyonsökkenésének, a másodfokú bíróság nem adott tájékoztatást a feleknek a Pp. 237. § (2) bekezdése szerinti okból és tartalommal a Pp. 370. § (4) bekezdése, 369. § (4) bekezdése szerint.

[23] A megítélt perköltséggel kapcsolatban arra utalt, hogy összege eltúlzott. A másodfokú bíróság kirívóan okszerűtlenül mellőzte a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelését.

[24] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem visszautasítására, érdemben a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult. Egyetértett a jogerős ítélet indokaival. Fenntartotta ugyanakkor a fellebbezése el nem bírált hivatkozásait is.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[25] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem korlátaiban belül vizsgálta felül, és azt a megjelölt okból az alábbiak szerint jogszabálysértőnek találta.

[26] A felülvizsgálati eljárás lényegét és korlátait illetően – egyben a felülvizsgálati eljárás kereteinek tisztázásához – előrebocsátja, hogy a felülvizsgálati eljárás nem folytatása a jogerős ítélettel befejezett peres eljárásnak. A felülvizsgálat – a törvényben tételesen megnevezett egyéb végzéseken felül – a jogerős ítélet, illetve az ügy érdemében hozott jogerős végzés ellen igénybevehető rendkívüli perorvoslat, amiből nemcsak az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, és nem lehet tárgya sem olyan tény-, sem pedig jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, de következik az is, hogy felülbírálati jogkörét a Kúria az adott ügyben nem irányadó, három kivételtől eltekintve, a felülvizsgálati kérelem korlátján belül, a törvényes határidőben érkezett perorvoslati kérelemben előadott jogszabálysértések, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérés vizsgálatával gyakorolhatja, amennyiben a felülvizsgálati kérelem hivatkozásai tartalmilag is megfelelnek a Pp. követelményeinek. A tartalmilag hiányos perorvoslati kérelem nem korrigálható utóbb, sem hiánypótlás elrendelésével, sem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél kiegészítő nyilatkozatával. A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi, egyben fogalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló határidőn belül kell rendelkeznie. A jogerős határozat több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés, a megsértett jogszabályhellyel együtt és azzal összhangban az ügy érdemi elbírálására kiható eljárási vagy anyagi jogi jogszabálysértés, valamint ilyen hivatkozás esetén a közzétett kúriai határozat száma és az a része, amelytől a jogerős ítélet jogkérdésben eltér, a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetése és a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem [Pp. 406. § (1) bekezdés, 413. § (1) bekezdés, 423. § (1) bekezdés].

[27] Az alperesnek a felülvizsgálati ellenkérelemben tett ellentétes hivatkozására tekintettel leszögezi a Kúria, hogy nem volt helye az ügyben a felülvizsgálati kérelem visszautasításának. A felperes felülvizsgálati kérelme az előbb részletezetteknek megfelelő tartalommal – ide tartozott az előadott jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogszabályhely kellő megjelölése is –, a törvényes határidőn belül érkezett, és nem volt olyan hiánya, amely a felülvizsgálati kérelem elbírálását teljes egészében kizárta volna. Nem következett más abból sem, hogy a felülvizsgálati kérelem több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre vonatkozó tartalma mellett a felperes egy további alternatív hivatkozást nézve téves ügyszámmal jelölte meg a Kúria előzményi ügyben hozott határozatát, amelytől jogkérdésbeli eltérést állított. Az alperes álláspontjától eltérően nem volt törvényes akadály annak sem, hogy a felperes a számára nyitva álló eredeti törvényes határidőn belül önkéntesen pótolja a korábban előterjesztett felülvizsgálati kérelme tartalmi hiányait. Amennyiben a felülvizsgálati kérelem ilyen kiegészítése a felülvizsgálati kérelem benyújtására vonatkozó határidőn belül történik – ahogyan az jelen ügyben történt –, a felülvizsgálati kérelem kiegészítését is figyelembe kell venni, a beadványokat egységesen kell kezelni.

[28] Tartalmi hiányossága – a megjelölt jogszabálysértés és a hozzá tartozó szöveges indokolás inadekvát jellege – miatt nem értékelhette ugyanakkor a Kúria a felülvizsgálati kérelem hivatkozását a Pp. 237. § (2) bekezdésének megsértésére. A felperes határidőben előterjesztett felülvizsgálati kérelmében amiatt állította az ítéltábla eljárási szabálysértését az anyagi pervezetés körében, mert azzal a másodfokú ítéletből megismert körülménnyel kapcsolatban, hogy az ítéltábla jogi jelentőséget tulajdonít a tranzakció tökéértékét meghaladó mértékű teljesítésnek és a felperes emiatt jelentkező tényleges vagyonsökkenésének, a másodfokú bíróság nem adott tájékoztatást a feleknek a Pp. 237. §

(2) bekezdése szerinti okból és tartalommal a Pp. 370. § (4) bekezdése, 369. § (4) bekezdése szerint. A felülvizsgálati kérelemben így előadott okból azonban nem sérült a Pp. 237. § (2) bekezdése. A Pp. ez utóbbi szabálya ugyanis a bizonyításra szoruló tényekkel kapcsolatban nevezi meg a bíróság anyagi pervezetésének szükségességét, a jogerős ítélet sérelmezett megoldása viszont nem a bizonyítás sikertelenségéből levont jogi következés volt. A csupán a felülvizsgálati tárgyaláson, az előzőekhez képest újonnan, elkéssetten előadott további indok, amellyel a felperes a felülvizsgálati kérelemtől eltérően már úgy érvelt, hogy megfelelő anyagi pervezetés esetén azt lett volna módja bizonyítani, hogy a tranzakció összegén felül a késedelmi kamatot is megfizette, a felülvizsgálati eljárás már ismertett korlátai miatt nem volt figyelembe vehető. Megjegyzi egyúttal a Kúria, hogy az ügyben az a tény, hogy a felperes az utalás 860.000.000 forintos összegén felül fizetett-e késedelmi kamatot a D. Kft.-nek, illetve milyen mértékben, az előzményi eljárásban jogerős ítélettel elbírálásra került.

[29] Az indokolási kötelezettség [Pp. 346. § (4) bekezdés].megsértésére pedig a felperes megalapozatlanul hivatkozott. A felülvizsgált határozat indokolásából világosan kitűnik a másodfokú bíróság arra vonatkozó jogi álláspontja, hogy a felperes keresetét miért tekintette megalapozatlannak. Utal egyben a Kúria az Alkotmánybíróság gyakorlatára is, amely szerint az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye azt a minimális elvárást fogalmazza meg a bírói döntésekkel szemben, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kell kellő alapossággal megvizsgálja, valamint annak értékeléséről határozatában számot adnia. Az indokolt hatósági döntéshez való jog viszont nem jelenti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné [7/2013. (III. 1.) AB határozat].

[30] Az ügy érdemét tekintve elsőként azt emeli ki a Kúria, hogy az ügy előzményi eljárásában hozott határozataiban kimondta már: a felperesnek megtérítési igénye keletkezett az alperessel szemben a D. Kft. jogelődjének bankszámlájáról az alperes bankszámlájára 2002. május 14-én jogcím nélkül teljesített fizetéssel összefüggésben annak eredményeként, hogy számlavezető bankként helytállt a téves átutalással tartozatlanul fizető fél felé, a hibás utalással csökkent bankszámla-követelést helyreállította és a tartozatlan fizetéssel a D. Kft. vagyonában bekövetkezett vagyoni hátrányt reparálta. A felperes mindezzel megszüntette az alperesnek a D. Kft. felé fennálló kötelezettségét, de magát az alperesnél a 2002. május 14-i téves utalással előállt gazdagodást a felperes teljesítése nem szüntette meg. Az alperes vagyonában a téves utalással jogcím nélkül előállt növekmény tekintetében a gazdagodás ténye és jogcím nélküli jellege a továbbiakban a felperessel szemben jelentkezett. Az alperes gazdagodásával szemben álló – reparálandó – vagyoni hátrány a helyreállított bankszámla-követelés kötelezettjeként a számlavezető felperes oldalán volt kimutatható. A számlatulajdonos felé megvalósult teljesítés a felperes számára ezáltal megtérítési igényt eredményezett a téves utalással gazdagodó alperessel szemben.

[31] Állást foglalt a Kúria abban a kérdésben is, hogy a felperes megtérítési igénye az oldalán jelentkező vagyoni hátrány bekövetkezésével, vagyis 2015. szeptember 8-án jött létre és vált érvényesíthetővé az alperessel szemben, továbbá hogy mivel az alperes által visszatérítendő – a 2002. május 14-i téves utalásból származó – vagyoni előnnyel összefüggő vagyoni hátrány eredetileg nem a felperest, hanem a B. Rt.-t érte, a kereseti igény nem volt függetleníthető a felperes igényérvényesítését megalapozó helytállástól, a felperes vagyonának tényleges csökkenésétől. A felperes kereseti követelését meghatározó kettős ténybeli és jogi alap – egyfelől a téves utalásból közvetlenül az alperes mint gazdagodó és a vagyoni hátrány eredeti elszenvedője, a B. Rt. közti, a jogalap nélküli gazdagodás szabályai

szerint rendezend jogviszony, valamint amellet a számlavezető felperes és a számlatulajdonos B. Rt. szerződéses kapcsolata – összekapcsolódott a felperesnek ez utóbbi jogviszony keretében nyújtott teljesítésével, de anélkül, hogy az alanycserét eredményezett volna. A felperes azzal, hogy a téves utalás miatt helytállt a vele szerződő számlatulajdonos felé, nem lépett a vagyoni hátrányt eredetileg elszenvedő B. Rt. (vagy jogutódja) helyébe {Pfv.VII.20.535/2019/11. számú végzés [28], [29], [34], [35] bekezdés, Pfv.VII.21.748/2019/12. számú ítélet [40], [41], [46], [48], [50], [51] bekezdés}.

[32] A Kúria a korábbi határozataiból az előzőekben kiemelt megállapításokat jelen ügyben is irányadónak tekinti, és leszögezi, hogy mivel a peres felek között azzal keletkezett a kötelelem, hogy a felperes a 2015. szeptember 8-i teljesítésével megszüntette az alperesnek a D. Kft. felé fennálló kötelezettségét, az, hogy ezt megelőzően jelentkezett-e az alperesnek a téves utalással nála korábban (2002. május 14-én) megjelent gazdagodáson haszna, nem tartozott a felek 2015. szeptember 8-án létrejött jogviszonyára. A felperes a 2015. szeptember 8-i helytállásával nem minősült a vagyoni hátrányt eredetileg elszenvedő B. Rt. (vagy a D. Kft.) jogutódjának; alanycsere a B. Rt. és az alperes között eredetileg előállt jogviszonyban nem következett be.

[33] Mindebből következően nem merülhetett fel az alperes visszatérítési kötelezettsége a felperes felé a régi Ptk. 363. § (1) bekezdése szerint a gazdagodáson 2015. szeptember 8-át megelőzően elért hasznokkal kapcsolatban.

[34] Nem irányadók azonban mindezek a felperes rovására 2015. szeptember 8-át követően kimutatható vagyoni előnyön keletkezett hasznok megítélésére. Abból következően, hogy a felperesnek a régi Ptk. 361. § (1) bekezdése szerint minősülő megtérítési igénye az oldalán jelentkező vagyoni hátrány bekövetkezésével, 2015. szeptember 8-án jött létre és vált ekkor érvényesíthetővé az alperessel szemben, az alperes ettől kezdődően a továbbra is nála lévő gazdagodással kapcsolatos további vagyoni előnyök visszatérítésére már a vele jogviszonyban álló felperes felé tartozott [rég Ptk. 363. § (1) bekezdés, 195. §], ahogyan azzal a felülvizsgálati kérelem helytállóan érvelt. Tévesen következtetett tehát az ügyben másodfokon eljáró bíróság a felperes keresetösségi jogának hiányára a teljes kereseti időszakra. Helyesen a 2015. szeptember 8-át követő időszak vonatkozásában érdemben el kellett volna bírálnia a fellebbezés további hivatkozásait.

[35] A Kúria ezzel összefüggésben – a felülvizsgálati ellenkérelemre is tekintettel – rámutat, hogy a felülvizsgálati kérelemhez kötöttség már jelzett szabálya miatt nem képezhette tárgyát a jelen felülvizsgálati eljárásnak, hogy érdemben helyes-e a jogerős ítéletnek az alperes alaki védekezésével kapcsolatban tett megállapítása arról, hogy a visszatérítendő gazdagodás utáni kamat és a gazdagodással kapcsolatos további vagyoni előny (haszon) miként viszonyul egymáshoz. Erről a kérdéstről tehát a Kúria a jelen felülvizsgálati eljárásban érdemben nem foglalkozhatott állást.

[36] Az előzőekben részletezettek ugyanakkor szükségtelenné tették egyben a felülvizsgálati kérelem további, így az ügyvédi munkadíj mérséklésére irányuló részének vizsgálatát.

[37] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az ügyben másodfokon eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[38] A megismételt másodfokú eljárásban a másodfokú bíróságnak az előzőek figyelembevételével kell döntenie az alperes fellebbezéséről és az elsőfokú ítélet felülbírálatáról.

[39] A felülvizsgálati eljárásban a felek oldalán a jogi képviselőjükkel felmerült költséget, továbbá a felperes által megfizetett felülvizsgálati eljárási illetéket a Kúria a Pp. 424. § (4) bekezdése szerint csak megállapította, viselésükről a megismételt eljárásban kell döntenie a bíróságnak. Az ügyvédi munkadíjak – a felperes esetében áfát is magában foglaló – összegét a Kúria mindkét fél esetében a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségekről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján határozta meg, a felperes esetében áfával növelten. Rögzíti egyben, hogy a felek megengedetten, nem összezszerű megjelöléssel, hanem a pertárgy értékét alapul vevő jogszabályi rendelkezésre hivatkozással számították fel a jogi képviselővel felmerült költségüket a felülvizsgálati eljárásban. Annak ellenére, hogy a felperes tévesen, az ügyben már nem irányadó korábbi IM rendeletre utalt, nyilatkozata egyértelműen a törvényes mértékű ügyvédi munkadíjra vonatkozott. A Kúria ezért mindkét fél esetében a felülvizsgálati kérelem benyújtásának ideje miatt irányadó 17/2024. (XII. 9.) IM rendeletet alkalmazta annak 7. §-a szerint.

[40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdésének a) pontja alapján tárgyaláson bírálta el.

A határozat elvi tartalma

[41] A gazdagodással elért további vagyoni előnyök kiadása iránti igény a jogalap nélküli gazdagodás folytán a felek között létrejött kötelelem keletkezését megelőző időszakra nem érvényesíthető.

Budapest, 2026. január 27.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró